

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

I. ÚS 433/2018-38

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 5. septembra 2019 v senáte zloženom z predsedníčky Jany Laššákovej a zo sudcov Petra Molnára (sudca spravodajca) a Ľuboša Szigetiho o ústavnej sťažnosti [REDACTED], [REDACTED], zastúpeného advokátkou JUDr. Emíliou Korčekovou, Malacká cesta 5680/2B, Pezinok, vo veci namietaného porušenia jeho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a podľa čl. 38 ods. 2 Listiny základných práv a slobôd a práva na prejednanie jeho záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Pezinok v konaní vedenom pod sp. zn. 5 C 813/2008 takto

r o z h o d o l :

Ústavnej sťažnosti [REDACTED] **n e v y h o v u j e .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 25. októbra 2018 doručená ústavná sťažnosť [REDACTED], [REDACTED] (ďalej len „sťažovateľ“), zastúpeného advokátkou JUDr. Emíliou Korčekovou, Malacká cesta 5680/2B, Pezinok, vo veci namietaného porušenia jeho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a podľa čl. 38 ods. 2 Listiny základných práv a slobôd (ďalej len „listina“) a práva na prejednanie jeho záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Okresného súdu Pezinok (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 5 C 813/2008.

2. Z obsahu ústavnej sťažnosti a jej príloh vyplýva, že proti sťažovateľovi bola pôvodne na Okresnom súde Bratislava III podaná 8. decembra 2006 žaloba o ochranu osobnosti. Konanie bolo pred označeným súdom vedené pod sp. zn. 11 C 179/2006. Následne bola právna vec sťažovateľa postúpená k 1. januáru 2008 okresnému súdu, na ktorom sa konanie vedie pod sp. zn. 5 C 813/2008. Podľa vyjadrenia sťažovateľa *«stav jeho právnej neistoty o výsledok konania pri posudzovaní ako CELKU trvá už viac ako 11 ROKOV a 10 MESIACOV, teda EXTRÉMNE DLHO, čo je z ústavnoprávneho hľadiska neprijateľné a neakceptovateľné. Aj po náleze ústavného súdu sp. zn. I. ÚS 152/2014-35 z 11. 6. 2014 (príloha č. 2) došlo k porušeniu primeranej lehoty podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru, keďže porušovateľ nekonal/nekoná s urýchlením „speadily“, o vec sa riadne nestaral/nestará, čo je možným kvalifikovať ako odmietnutie spravodlivosti.»*

3. Sťažovateľ v ústavnej sťažnosti ústavný súd zároveň oboznamuje, že v jeho právnej veci prijal okresný súd 11. decembra 2017 rozsudok, ktorým žalobu v plnom rozsahu zamietol a sťažovateľovi priznal nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100 %, pričom v čase podania ústavnej sťažnosti je už tento rozsudok právoplatný. Sťažovateľ takisto uvádza, že okresný súd uznesením z 10. septembra 2018 rozhodol o výške priznanej

náhrady trov konania, ktoré mu bolo doručené 15. októbra 2018, pričom sťažnosť, ktorá je voči nemu prípustná a lehota pre podanie ktorej končí k dátumu 30. október 2018, sťažovateľ zatiaľ neuplatnil.

4. S odkazom na prezentovanú argumentáciu sťažovateľ ústavnému súdu navrhuje, aby rozhodol o jeho ústavnej sťažnosti nálezom, ktorým by vyslovil porušenie jeho základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a podľa čl. 38 ods. 2 listiny a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru postupom okresného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 5 C 813/2008, prikázal okresnému súdu konať v jeho právnej veci bez zbytočných prietahov a priznal mu tiež primerané finančné zadosťučinenie v sume 11 000 €, ako aj náhradu trov právneho zastúpenia.

5. Ústavný súd uznesením č. k. I. ÚS 433/2018-15 z 5. decembra 2018 prijal ústavnú sťažnosť sťažovateľa na ďalšie konanie.

6. Na základe výzvy ústavného súdu sa k ústavnej sťažnosti sťažovateľa vyjadrila podpredsedníčka okresného súdu, ktorej stanovisko doručené ústavnému súdu 21. februára 2019 okrem chronologického prehľadu procesných úkonov dotknutého konania obsahovalo aj argumentáciu, v ktorej okresný súd uznal, že dĺžka posudzovaného konania je neprimeraná a túto skutočnosť zdôvodnil opakovanou zmenou osoby zákonného sudcu, preťaženosťou okresného súdu z hľadiska množstva prejednávanych vecí a tiež správaním účastníkov konania vrátane správania sťažovateľa, ktorý podľa vyjadrenia okresného súdu žiadal vo viacerých prípadoch o odročenie určených termínov pojednávania a opakovane uplatňoval opravné prostriedky proti procesným rozhodnutiam okresného súdu.

7. Podpredsedníčka okresného súdu v závere svojho stanoviska zároveň uviedla, že súhlasí s upustením od ústneho pojednávania vo veci samej.

8. Právna zástupkyňa sťažovateľa možnosť vyjadriť sa k stanovisku okresného súdu nevyužila a v podaní doručenom ústavnému súdu 24. júna 2019 oznámila, že sťažovateľ

súhlasí s prejednaním jeho ústavnej sťažnosti v konaní pred ústavným súdom bez nariadenia ústneho pojednávania.

9. Z obsahu ústavnej sťažnosti a jej príloh, vyjadrení odporcu a sťažovateľa, ako aj z obsahu príslušného spisového materiálu týkajúceho sa právnej veci sťažovateľa vyplýva tento skutkový stav relevantný pre posúdenie ústavnej sťažnosti:

Meritórne rozhodnutie v právnej veci sťažovateľa, a síce rozsudok o zamietnutí žaloby a priznaní náhrady trov konania sťažovateľovi v rozsahu 100 % bol prijatý 11. decembra 2017, pričom právoplatnosť nadobudol 2. marca 2018. Sťažovateľ bol následne 11. mája 2018 okresným súdom vyzvaný k vyčísleniu trov konania, pričom na predmetnú výzvu reagoval podaniami doručenými okresnému súdu 22. júna 2018 a 25. júna 2018. Okresným súd rozhodol o výške trov konania priznaných sťažovateľovi uznesením z 10. septembra 2018. Sťažovateľ napadol predmetné uznesenie sťažnosťou (podania z 29. októbra 2018 a 2. novembra 2018), o ktorej okresný súd rozhodol uznesením z 24. januára 2019, ktoré doručoval sťažovateľovi v priebehu januára 2019 (zásielka bola uložená k dátumu 30. január 2019 a následne prevzatá 18. februára 2019).

II.

10. Podľa čl. 124 ústavy ústavný súd je nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti.

11. Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

12. Podľa čl. 140 ústavy podrobnosti o organizácii ústavného súdu, o spôsobe konania pred ním a o postavení jeho sudcov ustanoví zákon. S účinnosťou od 1. marca 2019 došlo k zrušeniu zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení

neskorších predpisov a jeho nahradeniu zákonom č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“). V zmysle § 246 ods. 1 a 2 zákona o ústavnom súde sa tento zákon použije aj na konania začaté do 28. februára 2019, pričom právne účinky úkonov, ktoré v konaní nastali do 28. februára 2019, zostávajú zachované.

13. Ústavný súd so súhlasom účastníkov konania podľa § 58 ods. 3 zákona o ústavnom súde upustil v danej veci od ústneho pojednávania, pretože po oboznámení sa s ich stanoviskami, ako aj s obsahom súvisiaceho spisu dospel k názoru, že od tohto pojednávania nemožno očakávať ďalšie objasnenie veci.

14. Sťažovateľ v ústavnej sťažnosti uplatnil námietku porušenia svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a podľa čl. 38 ods. 2 listiny a práva na prejednanie jeho záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru postupom okresného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 5 C 813/2008.

15. Ústavný súd poukazuje na svoju ustálenú judikatúru, podľa ktorej je účelom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia štátneho orgánu (III. ÚS 154/06, I. ÚS 76/03).

16. Jednou zo základných pojmových náležitostí sťažnosti podľa čl. 127 ods. 1 ústavy je teda požiadavka smerovania sťažnosti proti aktuálnemu a trvajúcemu zásahu orgánov verejnej moci do základných práv sťažovateľa. Uvedený názor vychádza z princípu, podľa ktorého ústavná sťažnosť zohráva aj významnú preventívnu funkciu, a to ako účinný prostriedok slúžiaci na to, aby sa predišlo zásahu do základných práv, a v prípade, že už k zásahu došlo, aby sa v porušovaní základných práv ďalej nepokračovalo (napr. IV. ÚS 104/03, IV. ÚS 73/05, III. ÚS 355/2012). Ústavný súd preto v rámci svojej rozhodovacej činnosti (napr. IV. ÚS 61/03, IV. ÚS 26/07, III. ÚS 41/07, II. ÚS 46/07, I. ÚS 96/07, II. ÚS 214/08) prezentuje už ustálený záver, že základnému právu na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy (ako aj právu

na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru) sa poskytuje ochrana len vtedy, ak bola ústavná sťažnosť ústavnému súdu predložená v čase, keď k namietanému porušeniu označeného základného práva došlo alebo porušenie v tomto čase ešte trvalo.

17. Zo skutočností uvedených v bode 9 odôvodnenia tohto nálezu vyplýva, že v čase, keď sa sťažovateľ obrátil so svojou ústavnou sťažnosťou na ústavný súd (25. október 2018), bola právna vec sťažovateľa v merite veci právoplatne skončená (rozsudok nadobudol právoplatnosť 2. marca 2018). Ústavný súd na základe uvedeného konštatuje, že sťažovateľ, ktorý sa domáha ochrany svojich označených práv vo vzťahu k namietanému konaniu okresného súdu, sa so svojou ústavnou sťažnosťou na ústavný súd obrátil v čase, keď už tento prostriedok nápravy vo vzťahu k označenému konaniu okresného súdu, v časti prejednaní základnej meritórnej otázky, nebol objektívne spôsobilý splniť svoj účel (obdobne pozri sp. zn. I. ÚS 572/2017).

18. Ústavný súd na základe skutkových informácií uvedených v bode 9 odôvodnenia tohto nálezu konštatuje, že v čase podania ústavnej sťažnosti sťažovateľa bola otvorenou časťou posudzovaného konania, ktorú okresný súd stále prejednával, etapa rozhodovania o trovách konania.

19. Pokiaľ ide o ďalšiu fázu konania v právnej veci sťažovateľa, teda o fázu rozhodovania o trovách konania, ústavný súd poukazuje tak na svoju rozhodovaciu činnosť (napr. sp. zn. III. ÚS 711/2017), ako aj judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“), ktorý v rámci svojej rozhodovacej praxe zdôraznil, že čl. 6 ods. 1 dohovoru vyžaduje, aby všetky stupne konania týkajúce sa rozhodovania o občianskych právach a záväzkoch vrátane konania nasledujúceho po rozsudku v merite veci (čo zahŕňa teda aj fázu konania týkajúcu sa trov) boli rozhodnuté v primeranej lehote (pozri rozhodnutie ESLP v prípade Čičmanec proti Slovenskej republike, rozsudok z 28. 6. 2016 k sťažnosti č. 65302/11).

20. Pri posudzovaní otázky rešpektovania sťažovateľom namietaných práv v dotknutej fáze rozhodovania o trovách konania ústavný súd zohľadnil svoju štandardnú judikatúru, v zmysle ktorej otázku existencie zbytočných prietáhov v konaní a porušenia základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a podľa čl. 38 ods. 2 listiny (ako aj práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru) ústavný súd skúma vzhľadom na konkrétne okolnosti prípadu, a preto aj v prípade sťažovateľa preskúmal z hľadiska charakteru prejednávanej veci jej skutkovú a právnu zložitosť (1), ďalej správanie sťažovateľa v priebehu konania (2) a napokon aj postup konajúceho súdu (3).

21. K otázke zložitosti predmetu konania ústavný súd poukazuje na svoju rozhodovaciu prax, v rámci ktorej v minulosti konštatoval, že „Keďže všeobecný súd rozhoduje o náhrade trov konania podľa vopred ustanovených zásad a podľa úkonov, ktoré boli v konaní vykonané stranami sporu a ich právnymi zástupcami, ústavný súd postup pri rozhodovaní o náhrade týchto trov nepovažuje za právne zložitý. Skutkovo musí v každom prípade vychádzať len z obsahu spisu.“ (pozri sp. zn. III. ÚS 711/2017). Pokiaľ ide o správanie sťažovateľa ako sporovej strany v dotknutom konaní predstavujúce druhé zohľadňujúce kritérium, ústavný súd konštatuje, že nezistil žiadne výrazne momenty, ktoré by nasvedčovali tomu, že by sa na dobe rozhodovania o trovách konania malo negatívne podpísať správanie sťažovateľa.

22. V prípade tretieho hľadiska, ktorým je postup okresného súdu týkajúci sa rozhodovania o trovách konania, ústavný súd, vychádzajúc zo skutkových informácií uvedených v bode 9 odôvodnenia tohto nálezu, konštatuje, že bol postup okresného súdu plynulý, primerane rýchly a zároveň efektívny. Okresný súd v priebehu približne dvoch mesiacov od právoplatnosti základného výroku o náhrade trov konania pristúpil k úkonom smerujúcim k vyčísleniu a ustáleniu výšky trov konania, s odstupom necelých troch mesiacov od doručenia sťažovateľom prezentovanej špecifikácie trov konania vydal uznesenia o ich výške a o podanej sťažnosti sťažovateľa rozhodol v priebehu necelých troch mesiacov od doručenia posledného sťažnostného podania sťažovateľa. Vzhľadom na uvedené je ústavný súd toho názoru, že postup okresného súdu pri rozhodovaní o trovách konania nevykazuje žiadne známky zbytočných prietáhov.

23. Vychádzajúc zo všetkých uvedených čiastkových záverov, ústavný súd ku konečnému záveru, že namietaným postupom okresného súdu došlo k porušeniu základného práva sťažovateľa podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a podľa čl. 38 ods. 2 listiny a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, nedospel, a preto sťažnosti sťažovateľa nevyhovel.

24. Na základe uvedených skutočností ústavný súd rozhodol tak, ako to je uvedené vo výrokovej časti tohto rozhodnutia.

25. Keďže ústavný súd nezistil porušenie základného práva sťažovateľa podľa ústavy ani práva podľa dohovoru, nerozhodol o ďalších jeho návrhoch z dôvodu, že tieto sa viažu na vyslovenie porušenia základných práv a slobôd a úspech v konaní pred ústavným súdom.

26. Vzhľadom na čl. 133 ústavy, podľa ktorého proti rozhodnutiu ústavného súdu nie je prípustný opravný prostriedok, toto rozhodnutie nadobúda právoplatnosť dňom jeho doručenia účastníkom konania.

27. Pre úplnosť ústavný súd uvádza, že vec sťažovateľa bola pôvodne pridelená sudcovi spravodajcovi Milanovi Ľalíkovi, ktorého funkčné obdobie sudcu ústavného súdu uplynulo 16. februára 2019. Preto v súlade s čl. X bodom 2 písm. a) Rozvrhu práce Ústavného súdu Slovenskej republiky na obdobie od 26. apríla 2019 do 31. decembra 2019 (ďalej len „rozvrh práce“) bola vec prerozdelená sudcovi spravodajcovi Petrovi Molnárovi a v zmysle čl. II bodu 3 rozvrhu práce bola predbežne prejednaná v druhom senáte ústavného súdu v zložení Jana Laššáková (predsedníčka senátu) a sudcovia Peter Molnár a Ľuboš Szigeti.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 5. septembra 2019